

Одељење за етнологију и антропологију Филозофски факултет Универзитета у Београду
Семинарски рад из предмета ИСТОРИЈА СРПСКЕ ЕТНОЛОГИЈЕ

ОБРЕД ПРЕЛАЗА: Деинституционализација особа са интелектуалним тешкоћама

Професор: др Иван Ковачевић Студент: Мирков Александар ЕН 28/09

Београд, Јануар, 2010. 1

Садржај:

Увод Интелектуалне тешкоће

Дефиниција, порекло, категоризација

3 4

“Штићеници” друштва

Однос друштва према особама са интелектуалним тешкоћама

4

Медицински модел стучне подршке

Идентификација детета са ометеношћу, први корак ка институционализацији

6

Недоступност образовања

Разврставање, неадекватан образовни програм – други корак ка сегрегацији

7

Институционализација

Стручна подршка, едукација и сегрегација

8

Становање уз подршку

Деинституционализација кроз нову социјалну услугу. Инклузија.

10

Отварање прве заједнице Становања уз подршку

Пресељење и прослава отварања прве Заједнице Становање уз подршку Србији Прослава

Европског дана акције за живот у заједници. Удружење за самозаступање АПИ

12

Анализа обреда прелаза

Промена статуса прве групе корисника социјалне услуге СуП у Србији кроз Ван Генепову трочлану структуру обреда прелаза

14

Закључак Литература

17

18

2

Увод

Актуелна системска решења социјалне подршке особама са интелектуалним тешкоћама у пракси подразумевају њихову изолацију у оквир породице или искључивање из породице и природног окружења и сегрегацију у оквир институција као што су домови за смештај особа са интелектуалним тешкоћама. Оваква пракса у Србији се спроводи кроз системе здравствене и социјалне заштите као и кроз образовни систем, на које се износи низ оптужби за кршење основних људских права која су гарантована обавезујућим међународним конвенцијама, Уставом Републике Србије и законима. Пут ка друштву без предрасуда, баријера и дискриминације особа са интелектуалним тешкоћама (у даљем тексту: ОСИТ) захтева пуно припрема и рада у задовољавању основних стандарда везаних за обезбеђивање предуслова њиховог равноправног

учешћа у следећим областима: здравствена заштита; развијање вештина живота у заједници; развијање друштвене свести о потребама, правима и достојанству ОСИТ. 1

Деинституционализација је процес измештања ОСИТ из стационарних установа кроз нову врсту социјалне услуге под називом Становање уз подршку (у даљем тексту: СуП). Ова социјална услуга подразумева да се штићеници домова смештају у станове у заједници до пет особа, где живе уз стручну подршку у складу са својим индивидуалним потребама. Пилот програм ове социјалне услуге у Србији од 2004. године спроводи невладин организација Асоцијација за промоцију инклузије Србија (у даљем тексту: АПИ), као пружалац социјалне услуге, у сарадњи са Министарством за рад и социјална питања. Деинституционализација представља промену друштвеног статуса штићеника дома за смештај ОСИТ у статус корисника социјалне услуге СуП. Предмет мог истраживања је друштвено обележавање промене статуса првих пет корисника ове услуге, па у првом кораку дефинишем узроке и норме које одређују њихове друштвене статусе. У другом кораку описујем техничке и ритуалне радње које прате прелаз. Након дескриптивног дела, ритуалне радње сам разложио и класификовао према Ван Генеповој дефиницији обреда прелаза са заједничком основном схемом обредних низова или склопова трочлане структуре коју чине: (1) обреди који значе одвајање од претходне средине или стања (rites de separation); (2) обреди који се свode на сам чин прелаза или се протежу на дужи или краћи међустање припрема, изолације, и сл. (periodes de marge) и (3) обреди пријема у нову друштвену средину, односно приклучења новој заједници, присаједињењу божанству, тотему и сл. Или чак поистовећења са њим (rites d'agregation)². О узроцима сегрегације, условима живота у домовима, кршењу људских права ОСИТ, различитим програмима за њихово укључивање у локалну заједницу, упознао сам се преко релевантних извештаја и пројеката надлежних државних институција, више невладиних организација, како пружаоца социјалних услуга тако и оних који се баве промоцијом и мониторингом људских права деце, ОСИТ и маргинализованих група. Литература коју сам користио дотиче се области медицине, дефектологије, психологије, антропологије, социологије, педагогије, андрагогије права, економије... Податке о пресељењу првих пет штићеника дома у стан и начинима на који је друштвено обележена промена њиховог друштвеног статуса у статус станара, добио сам од корисника услуге и координатора АПИ који су ми

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com